

Наша Українська Рідна Школа
Ukrainian Heritage School

700 Cedar Road • Jenkintown, Pennsylvania 19046 • Telephone: 215-663-5322

Лекція з теми: Оксана Крилюк

10/14/2017

ЛІТЕРАТУРА

ІСТОРІЯ

ГЕОГРАФІЯ

КУЛЬТУРА

Розмовна
МОВА

8 кл.	
ЧИТАТИ	Християнство в Україні, Святий Кирило і Методій та їхня роль у розвитку християнства в Україні.
ПИСАТИ	Церковно-слов'янська мова. Історія української літератури (книжка), прочитати, вміти переказувати сторінки 5-7.
ІСПИТ	
9 кл.	
ЧИТАТИ	
ПИСАТИ	
ІСПИТ	
10 кл.	
ЧИТАТИ	Марко Вовчок. Оповідання "Інститутка".
ПИСАТИ	Скорочену версію оповідання взяти у шкільній бібліотеці, або знайти в електронній бібліотеці www.ukrlib.com.ua
ІСПИТ	Прочитати оповідання "Інститутка", вміти переказувати. Лектура - Пантелеймон Куліш "Чорна Рава".
11 кл.	
ЧИТАТИ	Поети - неокласики, Михайло Драї-Хмара, Юрій Клен. Вірші: Юрій Клен "Прокляті роки"
ПИСАТИ	Михайло Драї-Хмара "Лебеді", "І знов обвугленими сірниками..."
ІСПИТ	Уривок з вірша М. Рильського "Мова" - читати.
12 кл.	
ЧИТАТИ (розмовна Мова)	Вивчити наступних з білету # 3 до # 6.
ПИСАТИ	Повторити твір Івана Франка "Захар Беркут". Написати лектуру за цим твором.
ІСПИТ	Підготуватися до іспиту. Білети # 1 до # 6.

ЮРІЙ КЛЕН — Освальд Бурггардт [1 з.] (1891 Поділля — 1947 Авсбург, Німеччина).

Завдяки німецькому походженню виїхав у 1931 р. до Німеччини, де жив до смерті; поет, прозаїк, перекладач з німецької, французької і англійської мов, критик, літературознавець, професор німецьких університетів, активно включився в західноукраїнську та еміграційну літературу. У 1937 р. Юрій Клен у збірці **ПРОКЛЯТІ РОКИ** закликає помолитися за жертви комуністичного терору молитвою:

Помолимося за тих, що у розлуці
Помруть, відірвані від рідних хат;
Помолимося за тих, що у розпуці
Вночі гризуть залізні штаби ґрат,
Що душать жаль у невимовній муці,
За тих, кого веде на страту кат.
Над ними, Господи, в небесній тверді
Простри свої долоні милосерді!

Помолимося за тих, кому на герць
Піти не вистачить снаги і сили,
За всіх отих, кого гірка, як смерть,
Недоля під ярмо важке схилила,
Хто чашу горя п'є, налиту вщерть,
Вславляючи життя своє немиле.
За тих співців, які за хліб і чай,
Вспівують нам пекло, наче рай.

Бо, може, жереб їх з усіх найгірший:
Вони вславляють тиск чужих долонь,
На самоті ж їм груди дишуть ширше:
Як ніч обвіє пахощами скронь;
Вони складають потай п'яні вірші,
Де плаче сонце... й кидають в огонь.
Не вчує світ: весна крізь ті канцони
Ридає так, що на душі холоне.

Тож ревно помолімося за всіх,
Кого сувора доля не пригорне,
Хто не зазна ні радості, ні втіх,
За всіх, кого нещадно чавлять жорна,
Кому завмер у горлі криком сміх,
Чиї неясні дні, як ночі чорні,
Ти, Боже, їх у темряві не кинь,
Благослови їм шлях серед пустинь.

ПОЯСНЕННЯ: герць=бій, поєдинок; снага=внутрішня сила, завзяття; жереб=доля; скроня=бокова частина черепа від вуха до лоба; канцона=ліричний вірш особливої форми, головню в італійській поезії середньовіччя і Відродження; чавити-придушувати, роздавлювати; жорна=ручний млин.

ОБГОВОРЕННЯ. Із присвяти, що появилася у виданні: Михайло Драй-Хмара *ПОЕЗІЇ* Нью Йорк, 1964, можна легко здогадатися, що “гроно п’ятірне нездоланих співців” — це п’ять неокласиків (він і чотирьох його товаришів), а “крижані лани” ламали їм плавці, але “не страшні для них були зими погрози”. Поет вірить, що їхній “переможний спів розбиває лід одчаю і зневіри”. Він закликає їх, щоб сміливо діяли і вирвалися “з неволі, з небуття”. Тут наявна алегорія (висловлювання дійсної думки через інший образ). Корисно вишукувати з учнями у цьому сонеті алегорію, відповідаючи на такі питання, як: Чому поет представляє неокласиків, як лебедів? Що означають крижані лани, погрози зими, буря, сніг? Що значило б для поета небуття? Це останній тоді друкований в Україні вірш Драй-Хмари, і за нього він заплатив життям у снігах Колими, про що читаємо в останньому написаному там вірші і пересланому дружині:

*

* *

...І знов обвугленими сірниками
на сірих мурах сірі дні значу,
і без кінця топчу тюремний камінь,
і туги напиваюсь досхочу.

Напившись, запрягаю коні в шори
і доганяю молоді літа,
лечу в далекі голубі простори,
де розцвітала юність золота.

— Верніться, благаю, хоч у гості!
— Не вернемось! — гукнули з далини.
Я на калиновім заплакав мості
і знов побачив мури ці сумні,

і клаптик неба, розп’ятий на ґратах,
і нездріманне око у “вовчку”...
Ні, ні на вороних уже не ґрати:
я — в кам’янім, у кам’янім мішку.

Нерега, 1937

ПОЯСНЕННЯ: шори=кінська упряж, тут поет, мабуть, парафразує народну пісню, як наприклад, “З тої гори кам’яної”, де у дальших строфах співається:

Запрягайте коні в вози	Ой, дігнав я літа мої
Коні воронії.	На калині-мості,
Та поїдем доганяти	Літа мої молодії
Літа молодії.	Йдіть до мене в гості...

калиновий міст=“оцей незримий, уявний містичний міст в українському фольклорі й у народній мітології та поетичній творчості, поєднує дочасне з вічним, Боже з людським, реальне з вигаданим. Народ вірить, що прокладеним над бурунною течією життєвої річки калиновим мостом, який єднає небо з землею, сходять з небесних висот на землю маленькі діти, а потім, втомлені життєвою мандрівкою, людські душі вертаються ним у вічність. Раніше чи пізніше кожна людина знайдеться потойбіч калинового мосту. І кожна людина на схилі свого віку з тугою поверне свій погляд у минуле, думкою злине в дитячі й юнацькі роки і в уяві дожене свої літа молодії на калиновому мості та запросить їх бодай на часок погостювати в літнього мандрівника, який докінчує верстати свій